

Týždeň od 18. do 24. februára

MÚDROŠŤ PRE SPRAVODLIVÝ ŽIVOT

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ž 119,1–16; Žalm 90; Ján 3,16, Ž 95,7–11; Žalm 141 a Žalm 128

ÚVODNÝ TEXT

Nauč nás počítať naše dni, aby sme získali múdre srdce. (Ž 90,12)

Ako sme videli, Božia milosť prináša odpustenie hriechov a tvorí nové srdce v kajúcnom hriešnikovi, ktorý začal žiť životom viery.

Božie slovo prináša aj pokyny pre spravodlivý život (Ž 119,9–16). Riadenie sa princípmi Božieho zákona nie je v žiadnom prípade zákonnícke dodržiavanie pravidiel. Ide skôr o dôverný vzťah s Bohom, ktorý sa premieta do života plného požehnaní (Ž 119,1.2; Žalm 128).

Život spravodlivého však nie je zbavený pokušením. Spravodlivý môže byť nielen pokúšaný lstivou povahou hriechu (Ž 141,2–4), ale dokonca tomuto pokušeniu aj podľahnúť. Boh dopúšťa čas skúšok, aby sa prejavila vernosť (alebo nevernosť) Jeho detí. Ak budú Božie deti dbať na Božie pokyny a napomenutia, ich viera sa prečistí a dôvera v Hospodina sa posilní. Múdrošť pre spravodlivý život človek nadobúda aj prostredníctvom života s Bohom uprostred pokušení a výziev. Prošba o to, aby nás Boh naučil počítať naše dni a my sme tak získali múdrosť srdca (Ž 90,12), odzrkadľuje trvalé odhodlanie žiť životom naplneným vernosťou Hospodinovi.

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii sa bližšie pozrieme na to, akým spôsobom žalmy predstavujú skutočnú múdrosť a múdry život, ku ktorému sú pozývané Božie deti. Jednotlivé pasáže ukážu nielen na zdroj múdrosti, ale aj na výsledky a požehnanie, ktoré nám môžu priniesť.

- Ž 119,10–12.161–168: Boží zákon ako múdry sprievodca na ceste (nedeľa)
- Ž 90,1–12: Múdrošť a vedomie našej pomínelosti (pondelok)
- Ž 81,7.8; 105,18.19: Životné skúšky ako škola múdrosti (utorok)
- Ž 1,1; 141,3.4: Múdrošť uprostred pokušenia (streda)
- Ž 1,1–3: Požehnanie plynúce z múdreho života (štvrtok)

„V SRDCI SOM SI SKRYL TVOJU REČ“

¹⁰Celým srdcom som ťa hľadal; nedopušť, aby som odbočil od tvojich príkazov! ¹¹V srdci som si skryl tvoju reč, aby som proti tebe nehrešil. ¹²Velebený buď, Hospodin! Nauč ma svoje ustanovenia! ... ¹⁶¹Kniežatá ma prenasledujú bez príčiny, moje srdce sa však bojí len tvojho slova. ¹⁶²Z tvojej reči sa radujem ako ten, kto nachádza hojnú korisť. ¹⁶³Nenávidím lož, protiví sa mi, tvoj zákon milujem. ¹⁶⁴Sedemkrát za deň ťa chválím za tvoje spravodlivé sudy. ¹⁶⁵Tí, čo milujú tvoj zákon, majú hojnosť pokoja, nemajú sa o čo potknúť. ¹⁶⁶V nádeji očakávam tvoju spásu, Hospodin, a plním tvoje príkazy. ¹⁶⁷Moja duša sa pridŕža tvojich príkazov, veľmi ich milujem. ¹⁶⁸Pridŕžam sa tvojich rozkazov a predpisov, ty poznáš všetky moje cesty. (Ž 119,10–12.161–168)

Prečítaj si Ž 119,1–16.161–168. Ako by sme mali dodržiavať Božie prikázania a aké požehnanie z toho plnúť?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Biblia zobrazuje každodenný život viery ako púť („chodenie“) s Bohom po Jeho ceste spravodlivosti. Život viery je udržiavaný „chodením v zákone Hospodinovom“ (Ž 119,1; Roh.) a „kráčaním vo svetle tvojej [Hospodinovej] tváre“ (Ž 89,16). V žiadnom prípade nejde o dve rôzne „chodenia“. Chodiť vo svetle Božej tváre znamená žiť podľa Božieho zákona. A podobne „chodenie v zákone Hospodinovom“ sa týka aj hľadania Boha celým srdcom (Ž 119,1.2.10).

Byť „bezúhonný čo do svojej cesty“ (Ž 119,1; Roh.) je ďalší spôsob, akým žalmy opisujú spravodlivý život. Bezúhonnosť charakterizuje obeť „bez chyby“, ktorá je Bohu prijateľná (2Moj 12,5). Podobne život spravodlivého jednotlivca, ktorý je živou obeťou (Rim 12,1), má byť nepoškvrnený láskou k hriechu. Život oddaný Bohu je charakterizovaný ako rozumné, rozvážne počínanie si či chodenie „na ceste dokonalosti“. Znamená to, že človek v živote zaujme správny smer, ktorý sa páči Bohu (Ž 101,2.6; pozri aj Ž 18,33).

Povedali sme si už, že život podľa Božích prikázaní nemá nič spoločné so zákonníckym dodržiavaním Božích pravidiel. Naopak, spočíva v „rozumnosti“, vďaka ktorej dokážeme pochopiť a odlíšiť rozdiel medzi dobrom a zlom (Ž 111,10; pozri aj 1Par 22,12). Týka sa to celého nášho bytia, nielen vonkajších činov. Byť „bezúhonný“, dodržiavať Božie prikázania a celým srdcom hľadať Boha, to sú neoddeliteľné životné postoje (Ž 119,1.2).

Božie prikázania sú zjavením Božej vôle pre svet. Učia ľudí, ako sa môžu stať múdrymi a ako môžu žiť v slobode a pokoji (Ž 119,7–11.133). Žalmista sa teší zo zákona, pretože zákon ho uistuje o Božej vernosti (Ž 119,77.174).

„Tí, čo milujú tvoj zákon, majú hojnosť pokoja, nemajú sa o čo potknúť.“ (Ž 119,165) „Potknutie sa“ je obrazom morálneho zlyhania. Ako svieca osvetľuje žalmistovu cestu (Ž 119,105), tak nás Božie slovo chráni pred pokušením (Ž 119,110).

- Ako Kristus ukázal moc Božieho slova vo svojom živote (Mat 4,1–11)? Čo sa z toho môžeme naučiť o moci, ktorá vychádza zo srdca človeka upriameného na zachovávanie Božieho zákona?

APLIKÁCIA

„NAUČ NÁS POČÍTAŤ NAŠE DNI“

¹Modlitba Mojžiša, Božieho muža. Pane, býval si nám príbytkom z pokolenia na pokolenie. ²Skôr ako sa vrchy zrodili, skôr než vznikla zem a svet, od vekov naveky ty si Boh. ³Človeka vraciaš do prachu, hovoríš: „Vráťte sa, synovia človeka.“ ⁴Ved' tisíc rokov je v твоjich očiach ako včerajšok, čo sa pomínul, ako čas nočnej stráže. ⁵Odplavuješ ich, sú ako sen, ako tráva, čo pučí zrána; ⁶zrána rozkvitá a rastie, na večer vädne a uschýna. ... ¹⁰Počít našich rokov býva sedemdesiat, pri väčšej sile aj osemdesiat; ich pýchou je len lopota a strasť, rýchlo sa pomínú a my odlietame. ¹¹Ako by sa nebál tvojej prchkosti, kto pozná silu tvojho hnevu? ¹²Nauč nás počítat naše dni, aby sme získali múdre srdce. (Ž 90,1–6.10–12)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Aký ľudský problém opisujú tieto texty? Aký je tvoj postoj k tomuto problému?

Žalm 90

Ž 102,12

Ž 103,14–16

Ľudská existencia poznačená hriechom je vo svetle večnosti len para. Tisíc rokov je v Božích očiach „ako včerajšok, čo sa pomínul, ako čas nočnej stráže“ (Ž 90,4). V porovnaní s Božím časom ľudský život doslova letí (Ž 90,10). Aj tí spomedzi nás, čo sú „pri väčšej sile“, sú prirovnaní k slabým, veľmi rýchlo pomínelým rastlinám (Ž 90,5.6; Ž 103,15.16). A už aj tak dosť krátky život je väčšinou naplnený ťažkou prácou a zármutkom (Ž 90,10). Dokonca aj ľudia, ktorí neveria v Boha, smútia a nariekajú nad krátkosťou života. Uvedomujú si to najmä v kontraste s večnosťou, ktorú vnímajú pri pohľade na nekonečný vesmír a ktorá bude pokračovať, aj keď sa oni raz pomínú.

Žalm 90 stavia ľudskú tieseň tvárou v tvár smrteľnosti do kontextu Božej starostlivosti o človeka, ktorú prejavuje ako Jeho Stvoriteľ. Hospodin bol príbytkom svojho ľudu po všetky generácie (Ž 90,1.2). Hebrejské slovo *ma'on* („príbytok“) charakterizuje Hospodina ako útočisko alebo príbytok Jeho ľudu (Ž 91,9). Boh neprejavuje svoj spravodlivý hnev naplno a opakovane nad nami rozprestiera svoju milosť. Žalmista volá: „Kto pozná silu tvojho hnevu?“ (Ž 90,11) Takéto vyjadrenie naznačuje, že nikto nikdy ešte nezažil úplný účinok Božieho hnevu proti hriechu. Aj preto máme vždy nádej na záchranu, ak sa budeme kajať a usilovať získať múdrosť pre spravodlivý život.

Múdrosť v Biblii zobrazuje nielen inteligenciu, ale aj úctu k Bohu. Potrebujeme nadobudnúť múdrosť, ktorá spočíva v schopnosti „spočítat naše dni“ (Ž 90,12). Čo to znamená? Ak vieme spočítat naše dni, znamená to, že ich počet je konečný, obmedzený. Múdrosť spočíva v poznaní tejto skutočnosti. Múdry život znamená žiť s vedomím pomínelosti života. Toto poznanie nás potom vedie k viere a poslušnosti. Takúto múdrosť môžeme získať len pokáním (Ž 90,8.12) a prijatím Božích darov odpustenia, súcitu a milosrdenstva (Ž 90,13.14).

Náš základný problém nespočíva v tom, že sme stvorení ako ľudské bytosti, ale vyplýva z pádu do hriechu a z toho, čo hriech spôsobil v našom svete. Jeho ničivé účinky sú viditeľné všade a v každom človeku.

Vďaka Ježišovi však pre nás existuje riešenie. On vytvoril cestu z našej ľudskej biedy (Ján 1,29; Ján 3,14–21). Inak by sme nemali žiadnu nádej.

APLIKÁCIA

- **Náš život plynie veľmi rýchlo. Aké zaslúbenie máme v Ježišovi v súvislosti s pomínelosťou nášho života? (Pozri Ján 3,16.) Akú nádej by sme mali bez Neho?**

HOSPODINOVA SKÚŠKA

⁷Sňal som mu bremeno z pliec a ruky zbavil ťažkého koša. ⁸V súzení si ma vzýval a vyslobodil som ťa, za hromobitia som ti odpovedal, pri vodách meribských som ťa vyskúšal. (Ž 81,7,8)

¹⁸Zovreli jeho nohy putami; jeho duša sa dostala do železa, ¹⁹až do času, keď prišlo jeho slovo, dokiaľ ho neskúsila reč Hospodinova ako oheň zlato. (Ž 105,18,19)

Čoho sa podľa týchto textov týkajú Božie skúšky?

Ž 81,8,9

Ž 95,7–11

Ž 105,17–22

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Meriba bola miesto, kde Izrael „skúšal“ Boha tým, že spochybňoval Jeho vernosť a moc postarať sa o potreby ľudu (2Moj 17,1–7; Ž 95,8,9). Žalm 81 predstavauje zaujímavý zvrät a interpretuje tú istú udalosť ako čas, keď Boh „vyskúšal“ Izrael (Ž 81,8). A pre svoju neposlušnosť a nedostatok dôvery (Ž 81,12) ľudia neuspeli v Božej skúške.

Odkaz na Meribu vyjadruje dvojité poslanstvo. Po prvé, Boží ľud nesmie opakovať chyby minulých generácií. Namiesto toho ľudia majú dôverovať Bohu a kráčať Jeho cestou (Ž 81,14). Po druhé, hoci ľudia v skúške neuspeli, Boh ich zachránil z ťažkostí, v ktorých sa ocitli (Ž 81,8). Spásna milosť, ktorú Boh prejavil svojmu ľudu v minulosti, prináša istotu milosti aj budúcim generáciám.

Žalm 105 ukazuje, že skúšky boli Božím prostriedkom na otestovanie Jozefovej dôvery v Božie slovo týkajúce sa jeho budúcnosti (1Moj 37,5–10; Ž 105,19). Hebrejské *caraf* („skúšať“) vo verši 19 vyjadruje myšlienku „očistenia“, „prečistenia“ alebo „potvrdenia“ (SEB). Boh „vyskúšal“ Jozefovu vieru, aby odstránil akúkoľvek pochybnosť o Jeho zaslúbeniach a posilnil Jozefovu dôveru v Božie vedenie.

Jozefov príklad ukazuje, že cieľom Božej výchovy je posilniť Božie deti a pripraviť ich na naplnenie zaslúbení (Ž 105,20–22).

Odmietanie Božích pokynov však vedie k rastúcej vzdorovitosti a zatvrdzovaniu srdca človeka.

„Boh vyžaduje rýchlu a nespochybniteľnú poslušnosť svojho zákona; ale ľudia spia alebo sú ochromení satanovými podvodmi. Ten im našepkáva námietky a výhovorky, a prebúdzá v nich pochybnosti, ako keď Eve v záhrade povedal: ‚Určite nezomriete.‘ (1Moj 3,4) Neposlušnosť nielen zatvrdzuje srdce a svedomie vinníka, ale môže aj ničiť vieru iných. To, čo sa im spočiatku zdalo veľmi zlé, postupne stráca takýto vzhľad, pretože to majú stále pred očami, až napokon spochybnia, či ide naozaj o niečo hriešne, a nevedome upadnú do rovnakého omylu.“ (4T 146)

- Aká je tvoja skúsenosť s tým, že hriech zatvrdzuje srdce? Prečo by nás táto myšlienka mala viesť ku krížu, kde môžeme nájsť silu riadiť sa Božími príkazmi a radami?

APLIKÁCIA

„OSÍDLA PÁCHATEĽOV NEPRÁVOSTI“

³Hospodin, postav mi k ústam stráž a hliadku k dverám mojich pier. ⁴Nedovol, aby sa moje srdce priklonilo k zlému a dopustilo sa bezbožnosti s páchatelmi neprávosti, aby som nemal záľubu v ich pôžitkoch. (Ž 141,3,4)

Blahoslavený ten, kto nechodí podľa rady bezbožných, nestojí na ceste hriešnikov, nesesáva v kruhu posmešnikov. (Ž 1,1)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

O čo sa modlí žalmista v Žalme 141?

Žalm 141 je modlitbou za ochranu pred pokušeniami, ktoré prichádzajú zvnútra i zvonka. Žalmistu ohrozujú nielen úklady bezbožných (Ž 141,9,10), ale aj pokušenie konať ako oni. Prvým slabým bodom je sebaovládanie v reči. Žalmista sa preto modlí, aby Hospodin strážil „dvere jeho pier“ (Ž 141,3). Tento obraz pripomína stráženie mestských brán, ktoré v biblických časoch chránili mesto.

Pokúšenie spočíva aj v tom, či sa Božie dieťa rozhodne riadiť radami spravodlivých, alebo sa nechá zväbiť lákadlami bezbožných (Ž 141,4,5). Žalmista hovorí o svojom srdci ako o hlavnej hrozbe, pretože v ňom sa odohráva skutočný boj. Iba neprestajná modlitba úplnej dôvery a oddanosti Bohu môže zachrániť Božie dieťa pred podľahnutím pokušeniu (Ž 141,1,2).

Ako je v uvedených textoch vyjadrený ľstivý charakter pokušenia?

Ž 1,1

Ž 141,4

Žalm 141,4 zobrazuje stupňujúcu sa povahu pokušenia. Ako celý proces postupuje? (1) Najprv sa človek vo svojom srdci začne prikláňať k zlu. (2) Potom začne konať zlé skutky (hebrejský text zdôrazňuje opakujúci sa charakter konania). (3) A napokon začne mať pôžitok v konaní bezbožníkov, čo znamená, že sa nielen podieľa na ich skutkoch, ale dokonca po nich túži.

Podobne aj v Ž 1,1 je pokušenie nechodiť po Hospodinovej ceste opísané tak, že človek začne kráčať s bezbožnými, postaví sa na cestu hriešnikov a napokon sedí s posmievačmi. Výzva znie teda jasne: Nemáme nasledovať bezbožníkov, hriešnikov ani posmievačov a ani sa nimi nemáme nechať odvieť od Hospodina.

Žalmy opisujú postupný, lákavý a ľstivý charakter pokušenia. Podčiarkuje to aj skutočnosť, že len úplná závislosť od Hospodina môže zabezpečiť naše víťazstvo. Žalmy zdôrazňujú dôležitosť slov, ktoré človek hovorí a počúva uprostred pokušenia. Koniec bezbožných aj spravodlivých by mal ľudí motivovať k hľadaniu múdrosti u Boha (Ž 1,4–6; Ž 141,8–10). Oba žalmy však odkazujú na konečné, úplné ospravedlnenie Božích detí v budúcnosti. To znamená, že veriaci sú povolani trpezlivo dôverovať Bohu a čakať na Neho.

APLIKÁCIA ■ **Prečo je nebezpečné počúvať rady bezbožných? V čom spočíva hriešnosť „posmievačov“?**

POŽEHNANIA SPRAVODLIVÉHO ŽIVOTA

¹Hospodin, k tebe volám, ponáhľaj sa ku mne; počuj môj hlas, keď volám k tebe! ²Nech je moja modlitba pred tebou ako kadidlo, moje zdvihnuté ruky ako večerná obeta. ³Hospodin, postav mi k ústam stráž a hliadku k dverám mojich pier. (Ž 1,1–3)

Aké požehnanie sú zaslúbené pre tých, ktorí uctievať Hospodina?

Ž 1,1–3

Ž 112,1–9

Žalm 128

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Z mnohých požehnaní zaslúbených tým, čo uctievať Hospodina, patrí pokoj k najdôležitejším. Žalm 1 prirovnáva spravodlivého k stromu zasadenému pri vodných tokoch, ktorý v pravý čas prináša svoje ovocie a ktorého list nevädne (Ž 1,3; Jer 17,7.8; Ezech 47,12). Toto prirovnanie ukazuje na zdroj všetkých požehnaní, ktorým je zotrvávanie v Božej prítomnosti v Jeho svätyni a radosť z trvalého, láskyplného vzťahu s Bohom. Bezbožní sú zobrazovaní ako plevy unášané vetrom, teda niečo pominuteľné a bezcenné a navyše bez pevného miesta a budúcnosti. Na rozdiel od nich sú spravodliví pripodobnení plodiacemu stromu s hlbokými koreňmi, ktorí sú v Božej blízkosti a majú večný život. Žalm 128,2.3 pripomína požehnanie mesiášskeho kráľovstva, kde sedenie pod vlastným viničom a figovníkom je symbolom pokoja a prosperity (Mich 4,4). Požehnanie pokoja v Jeruzaleme (Ž 122,6–8; Ž 128,5.6) vyjadruje nádej na Mesiáša, ktorý ukončí zlo a obnoví mier vo svete.

„Písmo označuje dedičstvo spasených slovom *vlasť* (Heb 11,14–16). Tam bude nebeský Pastier vodiť svojich verných k prameňom živých vôd. Strom života bude každý mesiac dávať svoje ovocie a lístie stromu bude slúžiť zdraviu národov. Tam budú večne tečúce rieky s krištáľovo čistou vodou a na ich brehoch bude stromoradie tieniť cesty pripravené pre Božích vykúpených. Rozsiahle nížiny sa priblížia k pôvabným pahorkom a Božie vrchy budú majestátne dvíhať svoje štíty. Boží ľud, ktorý bol na svete dlho pútnikom a cudzincom, nájde svoj domov v pokojných rovinách pri živých tokoch.“ (GC 675; ZTDS 448) Nová zmluva ukazuje, že táto nádej sa naplní prostredníctvom Kristovho druhého príchodu a pri stvorení *novej zeme* (Mat 26,29; Zjavenie 21). A hoci spravodliví dostávajú v tomto živote veľa požehnaní, plnosť Božej priazne ich čaká na konci časov, keď bude ustanovené Božie kráľovstvo.

- **Prečo je Kristova obeť zárukou zaslúbení, ktoré prináša Nová zmluva v súvislosti s tým, čo má pre nás Boh pripravené? Ako môžu byť tieto zaslúbenia pre nás útechou už dnes?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Zdá sa, akoby v dnešnej modernej dobe nebolo pre nadobudnutie „šťastia“ potrebné získanie „múdrosti“. Ľudia sú radšej šťastní ako múdri. Môžeme však byť skutočne šťastní a žiť naplnený život bez múdrosti od Boha? Žalmy jasne hovoria, že nemôžeme. Dobrou správou je, že sa od nás nežiada, aby sme si vybrali medzi múdrosťou a šťastím. Božská múdrosť prináša skutočné šťastie. Môže nám to pomôcť ilustrovať jeden príklad z hebrejčiny. Slovo „krok“ v množnom čísle (*ašurej*) znie veľmi podobne ako slovo „šťastie“ (*asrej*). A hoci toto prepojenie v našich prekladoch nenachádzame, poetický jazyk žalmov prináša veľmi dôležité posolstvo: „kroky“ držiace sa Božej cesty vedú k „šťastnému“ životu (Ž 1,1; Ž 17,5; Ž 37,31; Ž 44,19; Ž 89,16; Ž 119,1). Múdrosť a šťastie nie sú v Písme abstraktný pojem, ale skutočná skúsenosť.

Získavame ich prostredníctvom vzťahu s Bohom. Takýto vzťah pozostáva z uctievania, chvály a nachádzania sily a dôvery v Bohu. Žalm 25,14 hovorí: „Hospodin je priateľ tých, čo sa ho boja, a oboznamuje ich so svojou zmluvou.“ „Vďaka Bohu za jasné obrazy, ktoré nám dal. Uvažujme o požehnaných uisteniach jeho lásky a majme ich stále na zreteli: Boží Syn odchádza z trónu svojho Otca a svoju božskú prirodzenosť odieva ľudskou prirodzenosťou, aby vyslobodil človeka z moci satana. Kristovo zástupné víťazstvo otvára ľuďom nebo a sprítomňuje im prijímaciu sieň, kde Boh zjavuje svoju slávu. Myslime na to, ako bolo ľudstvo zachránené zo záhuby, do ktorej ho vrhol hriech, premýšľajme o tom, ako ho po skúške viery priodiala Kristova spravodlivosť, ako ho povzniesla k Božiemu trónu a znova spojila s Bohom. To všetko sú témy, o ktorých máme podľa Božej vôle uvažovať.“ (SC 118; CK79)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Ako sa pre nás môže stať Božie slovo nielen poučením, ale aj zdrojom radosti? Ako súvisí syténie sa Božím slovom s prebývaním v Ježišovi Kristovi, ktorý je Slovo (Ján 1,1; Ján 15,5.7)?
2. Čo sa stane, keď ľudia neustále vedome odmietajú Božie naučenia (Žalm 81; Žalm 95)? Prečo sa to podľa vás deje?
3. Prečo sa cesta bezbožných niekedy môže zdať žiadanejšia ako rada spravodlivých (Žalm 141)? Ako sa môžeme vysporiadať so skutočnosťou, že bezbožní sa majú (niekedy naozaj a niekedy len zdánlivo) veľmi dobre?